

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 27.7.2010
KOM(2010)398 v konečném znění

**SDĚLENÍ EVROPSKÉ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ,
EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A
SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Desátá zpráva o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny

SEK(2010)942

**SDĚLENÍ EVROPSKÉ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ,
EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A
SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Desátá zpráva o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny

1. ÚVOD

Od posledního rozšíření eurozóny o Slovensko, k němuž došlo 1. ledna 2009, má skupina členských států EU užívajících jednotnou měnu 16 členů. Na základě rozhodnutí Rady ze dne 13. července 2010, že Estonsko splňuje nezbytné podmínky pro přijetí eura, bude eurozóna dne 1. ledna 2011 rozšířena na 17 členů.

Estonsko má necelých šest měsíců, aby dokončilo své přípravy na tento přechod. Tato zpráva posuzuje stav jeho praktických příprav na zavedení eura a hodnotí pokrok při přípravě komunikační kampaně týkající se přechodu na jednotnou měnu. Podává také stručný přehled výsledků nejnovějšího výzkumu veřejného mínění, který se zabýval názory veřejnosti na euro v osmi členských státech, které jej dosud nepřijaly (tj. kromě Švédska, ale včetně Estonska).

Přiložený pracovní dokument útvarů Komise poskytuje podrobné informace o přípravách na zavedení eura v dalších zemích EU, které společnou měnu dosud nepřijaly a které nemají právní výjimku (tj. kromě Estonska, ale včetně Švédska).

2. STAV PŘÍPRAV NA PŘECHOD V ESTONSKU

Ze skupiny zemí, které vstoupily do EU v roce 2004, bude Estonsko pátou, která přijme jednotnou měnu. Praktické přípravy na přijetí eura probíhaly již v době vstupu do EU. První „Plán na přijetí eura“ byl přijat 1. září 2005. Cílové datum přechodu – 1. ledna 2007 – bylo následně revidováno, avšak přípravy pokračovaly. V dubnu 2010 byla přijata osmá verze „Plánu na přijetí eura“, která stanovila cílové datum 1. ledna 2011.

2.1. Organizace přechodu, přijetí právního systému a přípravy veřejného sektoru

Praktické přípravy na přijetí eura v Estonsku koordinuje Národní expertní výbor, jehož předsedou je generální tajemník ministerstva financí. V rámci tohoto výboru existuje sedm podvýborů s účastí zástupců veřejného i soukromého sektoru. Na rozdíl od postupu většiny současných členských států eurozóny při přípravě přijetí eura Estonsko nejmenovalo „pana/paní euro“, tj. jednotlivce, který by na plný úvazek koordinoval přípravy na přechod, byl by pro média hlavní kontaktní osobou pro veškeré otázky týkající se přechodu a ztělesňoval by proces přechodu pro veřejnost.

V dubnu 2010 byl spolu s novelami obchodního zákoníku a zákona o státních poplatcích přijat komplexní „zákon o zavedení eura“ stanovící základní zásady přechodu (např. délku období dvojího oběhiva, postup pro výměnu estonských korun za eura a stahování estonských korun z oběhu, pravidla zaokrouhlování cen, zásadu continuity smluv atd.) a seznam právních předpisů vyžadujících v důsledku zavedení eura úpravu. Rovněž byl novelizován zákon o centrální bance (Eesti Pank) a uveden do souladu s pravidly fungování Evropské centrální banky a Evropského systému centrálních bank.

Pokud jde o základní pravidla přechodu, Komise ve svém „doporučení k usnadnění budoucího přechodu na euro“¹ uvedla, že ode dne přechodu na euro by prodejny měly povinně vydávat hotovost pouze v eurech, ledaže nejsou z praktických důvodů schopny toto zajistit. Tato zásada byla přijata pro všechny předchozí přechody a její dodržování bylo důkladně kontrolováno. Zabránilo se tak „recyklaci“ předchozí měny, urychlilo se její stažení z oběhu a v důsledku toho se maloobchodníkům snížily náklady na přechod, jelikož se zkrátilo období, kdy současně zpracovávali dvě měny. V některých současných členských státech eurozóny bylo vydávání hotovosti v předchozí měně během období dvojího oběživa zakázáno zákonem. Estonsko zákaz vydávání hotovosti v estonských korunách neplánuje a pouze velmi mírně doporučuje, aby se hotovost vydávala v eurech. Pro zajištění hladkého a rychlého přechodu by relativně mírné doporučení estonských orgánů ohledně vydávání hotovosti pouze v eurech měly doprovázet jasné informace v rámci komunikační kampaně, aby byla tato zásada realizována v největší možné míře. Její uplatňování by se mělo sledovat, zejména v oblastech bez bankovních poboček, kde maloobchodníci často plní funkci „směnárny“. Je ve vlastním zájmu maloobchodníků, aby se před dnem zavedení eura řádně zásobili hotovostí v eurech a podpořili tak rychlé stažení estonských korun z oběhu.

Estonská státní správa ve styku s veřejností ve velké míře využívá informační technologie (např. 70–80 % občanů podává daňové přiznání elektronicky). Jedním z nejvýznamnějších úkolů při přípravě na přijetí eura proto je zajištění kompatibility systémů informačních technologií s eurem. Každé ministerstvo určilo nezbytné změny ve své oblasti působnosti. Systémy informačních technologií většiny veřejných institucí by měly být připraveny na euro do 1. července 2010, tj. šest měsíců před dnem zavedení eura. Tři instituce s nejsložitějšími informačními systémy (tj. správa daní a cel, správa sociálního pojištění a IT středisko ministerstva vnitra) by měly zajistit kompatibilitu svých systémů s eurem nejpozději do 1. listopadu 2010. Pokrok při přípravě různých veřejných institucí je pravidelně posuzován na měsíčních zasedáních podskupiny Národního expertního výboru odpovědné za technickou připravenost veřejných institucí.

Měla by se posílit všeobecná koordinace příprav na přechod. Je důležité zajistit, aby byly všechny sektory řádně připraveny a aby mezi přípravou různých subjektů existovaly synergie. V době okolo dne zavedení eura by měl být koordinátor (či koordinátoři) přechodu vždy k dispozici, aby mohl řešit jakékoli možné problémy. Doporučení estonských orgánů ohledně vydávání hotovosti pouze v eurech během období dvojího oběživa by mělo být posíleno a jeho uplatňování by se mělo kontrolovat, zejména v oblastech bez bankovních poboček.

2.2. Přípravy finančního a bankovního sektoru

Estonsko má v plánu použít scénář velkého třesku přechodu na euro a období dvojího oběživa v trvání dvou týdnů².

Estonci jsou pokročilými uživateli elektronických platebních prostředků (konkrétně 95 % dospělých obyvatel má bankovní účet a téměř 30 % maloobchodních plateb je elektronických), což by mělo hotovostní přechod poněkud usnadnit a zmírnit břemeno, které v období přechodu ponесou finanční instituce.

¹ Doporučení Komise 2008/78/ES ze dne 10. ledna 2008 o opatřeních k usnadnění budoucího přechodu na euro, Úř. věst. L 23, 26.1.2008, s. 30–32.

² V případě prvních 12 zemí, které zavedly euro, byla jednotná měna nejprve zavedena v podobě elektronických peněz a hotovost v eurech byla zavedena až o tři roky později. V Estonsku budou eurobankovky a euromince zavedeny ve stejný den, kdy se euro stane měnou této země. Tento scénář velkého třesku byl použit ve všech zemích, které vstoupily do eurozóny po roce 2002.

Jelikož Estonsko nemá vlastní mincovnu, uspořádalo na získání euromincí výběrové řízení. Na základě jeho výsledku získala zakázku na výrobu estonských euromincí Finská mincovna. Vzor na národních stranách estonských euromincí byl vybrán veřejnou soutěží. Vítězný vzor, vyobrazení mapy Estonska, bude použit pro všechny nominální hodnoty euromincí. Eurobankovky budou vypůjčeny ze zásob Euro systému. Eesti Pank si pro účely přechodu objednala 42 milionů eurobankovek a 194 milionů euromincí různých nominálních hodnot.

Vzhledem k velkým rozdílům ve struktuře nominálních hodnot estonské koruny a eura si Estonci budou muset zvyknout na častější placení mincemi. Více než 98 % hotovosti estonské koruny v oběhu je vydáno v bankovkách a mince představují méně než 2 % objemu hotovosti estonské koruny v oběhu. Nejnižší bankovka má nominální hodnotu 1 estonská koruna (přibližně 6 eurocentů). Nejnižší korunové mince mají velmi nízkou kupní sílu a Estonci je proto téměř nepoužívají. V rámci příprav na přechod je velmi důležité vysvětlit občanům hodnotu a používání euromincí (podle výsledků nedávného průzkumu Komise³ by si přibližně 93 % Estonců přálo získat informace o hodnotě eura v místní měně) a pokusit se rozptýlit jejich obavy, že budou mít v peněženkách příliš mnoho euromincí.

Předzásobení úvěrových institucí euromincemi by mělo začít v září a předzásobení bankovkami v prosinci 2010. Úvěrové instituce v současnosti dokončují své odhady potřeb předzásobení eurohotovostí. Podle prvních hrubých odhadů by mělo být předmětem předzásobení asi 240 milionů EUR (tj. méně než polovina hodnoty estonských korun v oběhu), což je relativně méně než při minulých přechodech. Vzhledem k relativně vysoké pravděpodobnosti nepříznivých povětrnostních podmínek kolem dne zavedení eura v Estonsku by měly být objemy předzásobení velmi pečlivě zváženy.

Druhotné předzásobení velkých klientů komerčních bank mincemi by mělo začít v září a menší uživatelé hotovosti budou zásobeni až v prosinci 2010. Estonsko bude první zemí, která se bude řídit novými zjednodušenými obecnými zásadami ECB pro druhotné předzásobení⁴ vycházejícími ze zkušeností získaných v některých minulých přechodech. Maloobchodníci, kteří podepíší zjednodušenou smlouvu o druhotném předzásobení, obdrží 5 dnů před dnem zavedení eura až 10 000 EUR⁵.

Největší společnost zabývající se v Estonsku přepravou hotovosti zvýší svou přepravní kapacitu více než o třetinu, aby se vyrovnala s velkou mimořádnou pracovní zátěží. S ohledem na velký objem eurohotovosti, jež bude okolo dne zavedení eura na silnicích, je na místě přijmout zvláštní opatření s cílem zajistit během přechodu odpovídající úroveň bezpečnosti.

Veřejnost bude mít od začátku prosince možnost získat první estonské euromince zakoupením balíčků euromincí za 200 estonských korun. O celkovém počtu balíčků euromincí, jež bude poskytovat Eesti Pank, dosud nebylo rozhodnuto. Na základě zkušeností z minulých přechodů se doporučuje připravit přibližně jeden balíček na domácnost. Společnost přepravující

---

³ Flash Eurobarometer č. 296.

⁴ Obecné zásady Evropské centrální banky ze dne 19. června 2008, kterými se mění obecné zásady ECB/2006/9 o některých přípravách na přechod na hotovostní euro a o předzásobení a druhotném předzásobení eurobankovkami a euromincemi mimo eurozónu (ECB/2008/4).

⁵ Zkušenost ukázala potřebu jednoduššího postupu, zejména s cílem přesvědčit drobné maloobchodníky k účasti na druhotném předzásobení. Standardní smlouva o druhotném předzásobení ukládá přísné sankce za uvolnění eurohotovosti získané druhotným předzásobením do oběhu před dnem zavedení eura, vyžaduje významné zvýšení bezpečnosti prostor příslušných společností, atd. Je proto vhodnější pro větší společnosti, které potřebují větší objemy eurohotovosti.

hotovost plánuje připravit asi 50 000 zvláštních balíčků mincí⁶ pro druhotné předzásobení drobných maloobchodníků, kteří nemají v úmyslu podepsat smlouvu o druhotném předzásobení se svou bankou. Mohou být zvažena zvláštní ujednání pro drobné maloobchodníky, kteří jsou v obtížné finanční situaci a mohou mít problémy s druhotným předzásobením.

Estonské orgány mají v plánu zahájit informační kampaň pro veřejnost s cílem vybrat před dnem přechodu nastřádanou hotovost. Očekává se získání asi 50 % mincí estonských korun a 80 % bankovek v oběhu. Komerční banky plánují pro vklady korunových mincí ve svých prostorách využít zvláštní automaty. Eesti Pank a společnost přepravující hotovost přizpůsobují své kapacity pro skladování, počítání a balení mimořádně vysokým objemům hotovosti, jež budou muset v období přechodu zpracovat.

Výměna hotovosti za směnný kurs a bez servisního poplatku by měla být v komerčních bankách možná v době od jednoho měsíce před dnem zavedení eura a do šesti měsíců po něm⁷. Eesti Pank bude následně vyměňovat estonské koruny v neomezené výši za eura po neomezenou dobu. Téměř všech 921 bankomatů v Estonsku by od prvních hodin dne 1. ledna 2011 mělo vydávat pouze eurobankovky. Odpovědné komerční banky již zahájily úpravy terminálů v místě prodeje a na 1. ledna plánují okamžitý přechod na eura. Komerční banky mají v současnosti v plánu v prvních dnech po přechodu zásobovat své bankomaty hlavně 10 a 50eurovými bankovkami. Vzhledem k tomu, že je třeba usnadnit maloobchodnímu sektoru vydávání hotovosti výlučně v eurech a s ohledem na současný zvyk Estonců vybírat především bankovky malých nominálních hodnot by se mělo zvažít dočasné nepoužívání 50eurových bankovek v bankomatech. Banky by se v týdnech před přechodem a po něm měly také vyhnout vydávání velkých nominálních hodnot.

Na estonském bankovním trhu (kterému dominují tři komerční banky) existuje o něco méně než 190 bankovních poboček. Banky zvažují rozšíření otevíracích hodin v období přechodu a mimořádný provoz ve dnech 1. a 2. ledna. Plánují také posílení pracovníků na přepážkách zaměstnanci z oddělení bez přímého kontaktu s klienty. V současnosti se zkoumá kapacita poboček pro skladování mimořádně vysokých objemů hotovosti v období přechodu a pracovníci bank jsou školeni o bezpečnostních prvcích eurohotovosti. Probíhají úpravy informačních systémů bank; závěrečné testy by se měly uskutečnit během října a listopadu 2010.

Přípravy finančního a bankovního sektoru na přechod jsou na dobré cestě. Pro dosažení hladšího přechodu by dodávky eurohotovosti do bank měly být časově dobře rozloženy. Aby maloobchodníkům nedošla hotovost kvůli tomu, že budou zákazníci platit bankovkami vysokých nominálních hodnot, neměly by se do bankomatů během období přechodu dodávat 50eurové bankovky. Banky by měly zvažít otevření zvláštních přepážek pro podniky během období přechodu.

2.3. Předcházení nekalým praktikám a nesprávnému vnímání vývoje cen ze strany občanů

Podle výsledků posledního průzkumu Eurobarometru patří Estonci, pokud jde o vliv přechodu na ceny, mezi nejskeptičtější občany nečlenských zemí eurozóny (podrobnosti o průzkumu

⁶ Balíček mincí pro maloobchodníky bude mít hodnotu přibližně 200 EUR.

⁷ Na omezeném počtu poboček 12 měsíců po dni zavedení eura.

Flash Eurobarometer č. 296 viz část 3). Pro estonské orgány je proto velkým úkolem uklidnit spotřebitele a musí podniknout veškeré nezbytné kroky k předcházení nekalým praktikám v období přechodu.

Podle oficiálního rozhodnutí vlády by období dvojího uvádění cen v estonských korunách i v eurech mělo začít 1. července 2010 a mělo by skončit šest měsíců po dni zavedení eura. Jelikož k neodvolatelnému stanovení směnného kurzu dojde až po přijetí rozhodnutí Rady o zrušení výjimky Estonska, bylo by vhodnější zahájit dvojí uvádění cen, až bude směnný kurz oficiálně určen.

V dubnu 2010 rozšířila Estonská komise pro ochranu spotřebitele (veřejný subjekt) koš měsíčně sledovaných cen zboží a služeb z 96 na 126 položek, aby zajistila komplexní přehled vývoje cen. Během období přechodu plánuje komise sledovat ceny v přibližně 800 prodejních místech. Inspektoři budou rovněž kontrolovat, zda jsou správně uplatňována pravidla pro přechod (např. pravidla pro zaokrouhlování, pravidla pro dvojí uvádění cen). Výsledky těchto kontrol má shromažďovat zvláštní software a mají se zveřejňovat v tiskových zprávách a na celostátní internetové stránce pro euro.

Estonská obchodní komora připravuje „dohodu o poctivých cenách“ po vzoru dobrovolných iniciativ, jež byly úspěšné při minulých přechodech. Účastníci dohody (např. maloobchodníci, finanční instituce, internetové obchody) se zaváží k tomu, že přechodu nezneužijí pro vlastní prospěch, že budou dodržovat pravidla pro přechod a poskytnou svým zákazníkům nezbytnou pomoc. Estonské orgány mají v plánu vyzvat k účasti na dohodě na konci srpna, tj. téměř dva měsíce po zahájení povinného dvojího uvádění cen. U minulých přechodů byla většina chyb při uvádění cen ve dvou měnách a mnoho případů zvýšení cen odhaleny před začátkem dvojího uvádění cen nebo těsně po něm. Mělo by proto být pečlivě zváženo dřívější zahájení iniciativy poctivých cen.

Účastníkovi, který poruší pravidla dohody o poctivých cenách, může být uložena pokuta do výše 50 000 EEK (přibližně 3 200 EUR). Komise na ochranu spotřebitele má v úmyslu při kontrole dodržování dohody využít všech 40 svých inspektorů a nejméně stejný počet dobrovolníků. V případě zřejmého porušení pravidel může být pokuta uložena do 48 hodin. V komplikovanějších případech může postup trvat až jeden měsíc. Aby nedocházelo k nesprávnému vnímání vývoje cen ze strany občanů, měly by být zjištěné nesrovnalosti řešeny rychle. Podezřelé nárůsty cen, které zjistí inspektoři nebo je oznámí spotřebitelé na telefonní lince komise na ochranu spotřebitele, by měly být řádně vyšetřeny a výsledky zveřejněny. Pokud se zvýšení ceny považuje za neoprávněné, měl by účastník dohody ztratit právo používat logo iniciativy poctivých cen.

Opatření s cílem předcházet nekalým praktikám a nesprávnému vnímání vývoje cen ze strany občanů by měla být posílena. Nápravná opatření proti účastníkům, kteří nesplní své závazky na základě dohody o poctivých cenách, by se měla podniknout co nejdříve. Měli by okamžitě ztratit právo hlásit se k dodržování této dohody (tj. používat účastnické logo).

2.4. Přípravy na přechod ve venkovských oblastech a přípravy podniků

Estonsko má ve srovnání s průměrem EU velmi nízkou hustotu obyvatelstva⁸. Země se skládá z 226 obcí, z nichž 33 je městských a 193 venkovských. Počet obyvatel ve více než dvou třetinách obcí nedosahuje 3 000. Jedním z velkých problémů tohoto přechodu proto bude

⁸ V letech 2007–2008 žilo v Estonsku 30,9 obyvatel na km² ve srovnání s průměrem EU 114 obyvatel. Zdroj: Eurostat.

zajistit jeho hladký průběh v řídce obydlených venkovských oblastech s omezenou infrastrukturou.

Úroveň využívání internetu a bezhotovostního bankovníctví je vysoká (např. veškeré důchody se vyplácejí bankovním převodem), čímž se šíření informací a hotovostní přechod poněkud usnadňuje. Ve všech oblastech je nicméně nutné zajistit výměnu estonských korun za euro a odevzdání předchozí měny.

Více než třetina poboček komerčních bank se nachází v hlavním městě. Během období přechodu by proto poštovní pobočky, které v současnosti ve spolupráci s jednou z komerčních bank poskytují omezený rozsah bankovních služeb, měly v obcích bez plnohodnotné bankovní pobočky rovněž zajistit výměnu hotovosti. Nabídka služeb výměny hotovosti poštovními pobočkami by měla být pečlivě naplánována (předzásobení a druhotné předzásobení, otevírací hodiny, posílený personál, bezpečnostní otázky). Pracovníci Eesti Post, zejména zaměstnanci v přímém kontaktu s klienty, by měli být řádně vyškoleni pro současné zpracování dvou měn a poskytování informací občanům. Komerční banky by také měly kromě stávajících mobilních bankomatů zvážit využití mobilních poboček pro výměnu hotovosti.

Ve vzdálených oblastech slouží místní orgány vedle médií a internetu často jako jediný zdroj informací. Měly by proto být důkladně připraveny a vyškoleny. Téměř 75 % obcí má stejného poskytovatele informačních technologií. Úpravy softwaru by měly být dobře naplánované, aby měl tento jediný poskytovatel dostatek času na včasnou obsluhu všech klientů. Ministerstvo financí zasílá všem obcím pravidelně e-mailem pokyny ohledně úprav, jež je třeba provést. Eesti Pank pořádá školení o bezpečnostních prvcích eurohotovosti a předcházení padělání. Zastřešující organizace městských a venkovských obcí mají ministerstvu financí podávat zprávy o pokroku příprav. Aby se zajistilo, že všechny místní orgány budou skutečně připraveny, měl by se pokrok sledovat pravidelně a strukturovaně. Je na místě poskytnout obcím kontrolní seznam úkolů, jež je třeba provést, spolu s harmonogramem, a požádat v každé obci koordinátora pro přechod, aby o jejich provádění pravidelně podával zprávy zastřešujícím organizacím. Pravidelná setkání místních koordinátorů pro přechod by jim dala možnost vyměňovat si zkušenosti při přípravě na zavedení eura.

Do příprav by se měly aktivně zapojit místní pobočky spotřebitelských organizací, agentur a různých nevládních organizací, aby se na místní úrovni zvýšila odpovědnost za přechod.

Vzhledem k minulým zkušenostem (opuštění cílového data pro přechod v roce 2006) většina podniků odkládala přípravy do doby, než získají větší jistotu. Informační aktivity (brožury, semináře), které plánuje obchodní komora, obchodní sdružení, Eesti Pank a bankovní sdružení by jim měly pomoci připravit se řádně a včas. Mělo by se zajistit, že budou odpovídajícím způsobem připraveny všechny podniky, včetně těch, jež nebudou informace aktivně vyhledávat.

Přípravy místních orgánů na přechod je nutné řídit a pravidelně sledovat, aby se zajistilo provedení všech nezbytných úprav.

Účast Eesti Post na hotovostním přechodu má zásadní význam a měla by proto být pečlivě připravena. Komerční banky by měly plánovat využití většího počtu mobilních zařízení pro odběr estonských korun a distribuci eurohotovosti.

Příprava podniků by měla začít plnou rychlostí a odpovědné orgány by ji měly podporovat a

sledovat. Zvláštní pozornost by měla být věnována malým a středním podnikům.

2.5. Komunikace ohledně eura

Národní výbor pro přechod na euro schválil dne 15. března 2010 aktualizovanou „Komunikační strategii pro přijetí eura v Estonsku“. Strategie obsahuje přehled organizace, cílů, cílových skupin, sdělení a komunikačních kanálů pro euro a jeho zavedení. Hlavním cílem je zajistit, aby alespoň 90 % všech obyvatel Estonska bylo dobře informováno o praktických aspektech přechodu. Komunikační plány jsou dobře strukturované, vyvážené a zahrnují období provádění od března 2010 do ledna 2011. Komise má v úmyslu podpořit v rámci dohody o partnerství provádění komunikačních plánů věcným plněním i prostřednictvím grantové dohody pokrývající až 50 % způsobilých nákladů, jako jsou odměny odborníků na komunikaci, kampaň v masových médiích, výzkumy veřejného mínění, semináře a školení a informační materiály do všech domácností.

I když Komise estonské orgány vyzvala, aby provádění komunikačních plánů urychlily, bude komunikace ve větším měřítku zahájena až po přijetí rozhodnutí Rady dne 13. července.

Včasné informace o přechodu, jeho harmonogramu, opatřeních, jejichž cílem je rozptýlit obavy ze zvyšování cen a nekalých praktik maloobchodníků v období přechodu, jakož i podpůrná opatření pro přípravu podniků mají zásadní důležitost. Až dosud se estonské orgány zaměřovaly na vztahy s médii a prostřednictvím cílených prezentací na kontakt s osobami schopnými sloužit jako zdroj informací pro další občany. Dopady těchto opatření nejsou známy. Rozšiřování informací v pasivnější podobě probíhá prostřednictvím celostátní internetové stránky o euru.

Komise vyzývá estonské orgány, aby urychlily provádění komunikačních plánů pro zavedení eura a včas dodaly všem obyvatelům Estonska nezbytné informace. Informovanost o přechodu na jednotnou evropskou měnu a tím i jeho podpora se tak zvýší.

3. VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ V ČLENSKÝCH STÁTECH, KTERÉ NEDÁVNO PŘISTOUPILY K EU

Evropská komise od roku 2004 v zemích, které vstoupily do EU v letech 2004 a 2007 a mají přijmout euro, zadává průzkumy Eurobarometru, aby zjistila postoj občanů k zavedení eura a jejich znalosti o euru. Průzkum „NMS-8 (osm nových členských států)“⁹ z jara 2010 (Flash EB č. 296) je desátý tohoto druhu. Terénní práce pro průzkum byly provedeny od 17. do 21. května 2010.

Pro účely této zprávy byly výsledky nejnovějšího průzkumu Eurobarometru z větší části srovnávány s výsledky předchozího průzkumu provedeného v nových členských státech (Flash EB č. 280, září 2009). Je třeba poznamenat, že **i přes současnou obtížnou hospodářskou situaci ukazují poslední výsledky ve srovnání se zářím 2009 pouze mírné zhoršení míry podpory občanů osmi nových členských států pro zavedení eura**. Současná úroveň podpory je dokonce vyšší, než tomu bylo v prvních dvou vydáních tohoto průzkumu, provedených v roce 2004 a 2005.

⁹ Průzkumy Eurobarometru vždy poskytují výsledky z nových členských států, které v dané době nejsou členy eurozóny. Do posledního průzkumu bylo zahrnuto Polsko, Česká republika, Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko, Lotyšsko, Estonsko a Litva. Kypr, Malta, Slovinsko a Slovensko již zahrnuté nejsou, protože mezitím vstoupily do eurozóny. Celkem byly provedeny rozhovory s více než 8 000 náhodně vybranými občany.

3.1. Podpora eura

V období mezi zářím 2009 a květnem 2010 se podpora občanů osmi nových členských států pro zavedení eura v jejich zemi snížila pouze mírně. Relativní většina respondentů očekávala, že zavedení eura bude mít pozitivní důsledky pro *jejich zemi* (49 %, -3 procentní body) a pro *ně samotné* (48 %, beze změny); negativní dopady pro *svou zemi* očekávalo 37 % respondentů (+2 procentní body) a pro *sebe samotné* 39 % respondentů (+1 procentní bod). Přibližně polovina (51 %) dotázaných se domnívala, že euro má v zemích, jež jsou aktuálně členy eurozóny, pozitivní dopad.

O něco méně než polovina (48 %, -1 procentní bod) všech respondentů prohlásila, že jsou *spokojeni s tím, že euro nahradí jejich národní měnu*, zatímco 41 % (+3 procentní body) prohlásilo, že s přechodem na euro *nejsou spokojeni*. Zatímco pravděpodobnost, že respondent vyjádří *s přechodem na euro spokojenost*, byla nejvyšší u Rumunů (55 %, -4 procentní body), Maďarů (54 %, beze změny) a Bulharů (51 %, +2 procentní body), u respondentů z **Estonska** (56 %, +7 procentních bodů), Lotyšska (56 %, +6 procentních bodů) a České republiky (58 %, +4 procentní body) byla nejvyšší pravděpodobnost odpovědi, že osobně *nejsou spokojeni s tím, že by euro mohlo nahradit jejich měnu*. Nejvýraznější nárůst podílu občanů, kteří prohlásili, že *nejsou s přechodem na euro spokojeni*, byl pozorován v Litvě (+10 procentních bodů, na 47 %).

3.2. Rychlost zavedení eura

Relativní většina občanů osmi nových členských států by si přála zavedení eura ve střednědobém horizontu („po určité době“ – 39 %, +3 procentní body). Asi jedna třetina (32 %, -1 procentní bod) by si jej přála *co nejpozději* a naopak přibližně čtvrtina (24 %, -1 procentní bod) by si přála *co nejrychlejší* přechod na euro.

Nejvyšší podíl respondentů, kteří si přáli přijmout euro *co nejpozději*, byl v České republice (47 %, beze změny) a Lotyšsku (44 %, +1 procentní bod). V **Estonsku** si stále pouze asi čtvrtina respondentů (23 %, beze změny) přála přijmout euro *co nejdříve*, 37 % (+1 procentní bod) *po určité době* a 34 % (-2 procentní body) chtělo mít euro *co nejpozději*.

3.3. Míra informovanosti

Celkově se většina občanů osmi nových členských států *ne cítí být* o euru *dobře informována* (59 %, beze změny), zatímco *dobře informováno se cítí být* 40 % (beze změny). **Estonci** se cítí být podstatně lépe informováni než v září 2009 (50 % se cítí být dobře informováno, +6 procentních bodů).

3.4. Očekávání ohledně eura

Stejně jako v předchozích vydáních průzkumu drtivá většina občanů osmi nových členských států souhlasila s několika pozitivními prohlášeními o praktických dopadech eura: např. 90 % (-2 procentní body) souhlasilo s tím, že mít euro *bude pohodlnější pro ty, kdo cestují do jiných zemí, které používají euro*; 86 % (-1 procentní bod) souhlasilo s tím, s eurem by bylo *snadnější nakupovat v jiných zemích, které společnou měnu používají*, atd.

Dvě třetiny respondentů však měly obavy z nárůstu cen po zavedení eura (66 %, -1 procentní bod), zatímco téměř čtvrtina občanů (23 %, beze změny) věřila, že euro bude mít dlouhodobě stabilizační vliv na ceny. Nicméně přestože se zdálo, že předchozí vydání průzkumu ukazuje nárůst skepticizmu, tento trend v roce 2010 nepokračoval. Ve srovnání se zářím 2009 se

v některých zemích dokonce snížil podíl občanů, kteří se obávali, že se zavedením eura zvýší ceny: konkrétně v České republice (ze 75 % na 69 %; -6 procentních bodů) a v Maďarsku (z 66 % na 62 %; -4 procentní body). Respondenti v **Estonsku** a Polsku byli i nadále k dopadu eura na ceny obzvláště skeptičtí: více než tři čtvrtiny očekávaly nárůst cen (77 %, -1 procentní bod).